

Eiropas Savienība ir starp lielākajiem tērētājiem neefektīviem “klimata risinājumiem”.

Avots: Euobserver, Wester van Gaals

Kā liecina pētnieciskās un interešu aizstāvības grupas Oil Change International (OCI) jaunā analīze, Eiropas Savienības valstis ieņem augstu vietu starp bagātajām valstīm, kas tērē miljardiem valsts līdzekļu tā sauktajiem "klimata risinājumiem", kuri "pastāvīgi cieš neveiksmi, pārtērē pārāk daudz līdzekļu vai ir nepietiekami efektīvi".

Ziņojumā galvenā uzmanība pievērsta oglekļa uztveršanai un uzglabāšanai (CCS) un fosilajam ūdeņradim. CCS ietver emisiju uztveršanu to rašanās vietā, un šo tehnoloģiju aktīvi popularizē gāzes un naftas uzņēmumi kā veidu, kā turpināt sadedzināt fosilo kurināmo.

Tomēr, kā norāda ziņojuma autori, neraugoties uz daudzu gadu desmitu pētījumiem un globālām valsts subsīdijām 30 miljardu ASV dolāru (27 miljardu eiro) vērtībā pēdējo 40 gadu laikā, šī tehnoloģija “nav spējusi būtiski samazināt oglekļa emisijas”.

Pirmkārt, nauda: kopš 1984. gada, kad tika uzsākti pirmie izmēģinājuma projekti, 80 % no tiem ir cietuši neveiksmi tehnisku problēmu, izmaksu pārsniegšanas un finansiālās atdeves trūkuma dēļ. No projektiem, kas ir saņēmuši valdības finansējumu - gandrīz visi no tiem tika piešķirti pēc 2008. gada -, 45 procenti tika iztērēti projektiem, kas šodien vairs nedarbojas.

ASV ir saraksta augšgalā ar 12 miljardiem ASV dolāru CCS un ūdeņraža subsīdijām. Saskaņā ar pētījuma datiem Norvēģija ir piešķirusi 6 miljardus ASV dolāru, Kanāda - 3,8 miljardus ASV dolāru, pati ES - 3,6 miljardus ASV dolāru, bet Nīderlande - 2,6 miljardus ASV dolāru.

Kopā šīs četras valstis veido 95 % no visām oglekļa uztveršanas un ūdeņraža subsīdijām. Otrs jautājums ir, cik efektīva ir šī tehnoloģija?

Šajā jautājumā OCI apkopotie dati, iespējams, ir vēl pārsteidzošāki.

Šobrīd pasaulē īstenoto oglekļa uztveršanas projektu jauda ir 51 miljons tonnu gadā. Tas ir nedaudz vairāk par 0,1 % no ikgadējām pasaules emisijām. Vēl problemātiskāk ir tas, ka pēc daudzu gadu desmitu ilgiem pētījumiem šī tehnoloģija joprojām ne tuvu nedarbojas tā, kā tiek reklamēts.

Lai gan nozare apgalvo, ka oglekļa uztveršana spēj uzņemt 95 % emisiju, ASV bāzētais Enerģētikas ekonomikas un finanšu analīzes institūts (Institute for Energy Economics and Financial Analysis, IEEFA) konstatēja, ka reālie rādītāji ir daudz zemāki. Neviena iekārta nav uztverusi vairāk par 80 procentiem.

Dažos gadījumos šis rādītājs ir daudz zemāks. Ar vienā rūpnīcā izmantoto oglekļa sekvestrācijas tehnoloģiju tas ir samazinājies, piemēram, tikai par 10 procentiem.

Vēl viens nesens piemērs ir Shell projekts Quest Albertā, Kanādā. Šis projekts uztver CO₂, kas rodas, ražojot ūdeņradi, ko izmanto naftas pārstrādē no t.s. "smilšu darvas". Tas ir ļoti energoietilpīgs un piesārņojošs process. Par to uzņēmums ir saņēmis vairāk nekā 600 miljonus ASV dolāru.

Tomēr rezultāti ir neapmierinoši, jo ir uztverti tikai 68 procenti emisiju. Neraugoties uz to, Greenpeace nesen atklāja, ka naftas un gāzes gigants ar šo projektu ir nopelnījis papildu 130 miljonus eiro pateicoties oglekļa kredītu līgumam ar Kanādas provinces Albertas valdību.

OCI apgalvo, ka subsīdijas "paildzinās fosilā kurināmā ieguvu un palielinās nozares peļņu" un turpmākajos gados "novirzīs pētniecību un ieguldījumus" no pārbaudītām alternatīvām, piemēram, baterijām, vēja un saules enerģijas. Tomēr lielākās naftas kompānijas, piemēram, Shell un Exxon, apgalvo, ka CCS attīstībai ir vajadzīgi lielāki ieguldījumi, un valdības, šķiet, ir ieklausījušās šajā paziņojumā.

OCI izseko no 114 miljardiem līdz 237 miljardiem ASV dolāru pieejamo publisko fondu līdzekļu izmantošanu. Par šo apjomu ir ticis ziņots kopš 2020. gada. To lielākā daļa nāk no ASV, Kanādas un Eiropas valstīm.

“Mums ir vajadzīga reāla rīcība klimata jomā, nevis fosilā kurināmā glābšana,” sociālajos plašsaziņas līdzekļos paziņoja OCI.